

Alles stroomt

Filosoferen met kinderen met het boek 'De steen en de tijd'

© Fabien van der Ham | www.filosovaardig.nl

Leuk dat je wilt gaan filosoferen met je kinderen of klas. Filosoferen is niet moeilijk, het is hooguit even wennen want als volwassene mag je nu eens niet je mening geven. Het gaat om het denken van de kinderen en om hun antwoorden. Het enige wat jij als begeleider mag doen, is vragen stellen en beurten geven. Het zal beslist mooie gesprekken opleveren, die soms kort en soms lang duren.

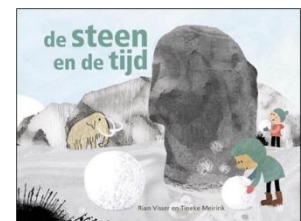
Het is wel belangrijk dat de kinderen steeds argumenten geven bij hun antwoorden. Dit kun je stimuleren met doorvraagvragen als:

- Hoe weet je dat?
- Wie bepaalt dat?
- Zou het ook anders kunnen zitten?
- Is dat altijd zo?
- Kun je een voorbeeld geven?
- Bestaat daar een regel voor?

Lees eventueel ter voorbereiding eerst de gratis mini-cursus filosoferen met kinderen op www.filosovaardig.nl/mini-cursus

Over het boek

In een ijstijd, 150.000 jaar geleden, glijdt een steen vanuit het noorden naar Nederland. De reis duurt eeuwen, maar de steen is geduldig. Dan smelt het ijs. Boeren zetten de steen rechtop en krijgen er een band mee. Later komen er Romeinen, ridders en stedelingen voorbij. De tijd gaat steeds sneller. Maar de steen staat er nog steeds. Is hij verandert? Of niet?

Vraag het gratis
kennismakingspakket
filosoferen met kinderen aan op
www.filosovaardig.nl/downloads

Doelgroep

Groep 1 t/m 5

Thema

Verandering

Vooruitblik

Je gaat na het voorlezen nadenken over verandering. Eerst blijf je dicht bij het boek en denk je samen na over de belevenissen van de steen. Daarna ga je nadenken in hoeverre dingen wel of niet kunnen veranderen. Je gebruikt daarbij de ideeën van de kinderen. Deze ideeën kunnen ze op papier zetten door te tekenen. Hierbij gebruik je ook de werkvorm 'baas boven baas'. Je sluit af met een creatieve tekenopdracht.

Vorbereiding voor de leerkracht/ouder

Leg een stapel briefjes klaar, voor elk kind één. Zorg dat elk kind een potlood bij de hand heeft. Voor de allerjongste hoeft dit niet.

Start

Ga in de kring zitten. Laat eerst de voorkant van het boek zien. Wijs de steen aan en vraag of deze steen veel mee zou maken in zijn leven. Laat een paar kinderen antwoord geven. Begin daarna met voorlezen. Laat ook regelmatig een illustratie aan de kinderen zien.

Napraten

Met de Vertel-eens-methode van Alain Chambers kun je napraten over het boek. Gebruik daarbij zijn vaste startvragen:

- Wat vond je leuk, mooi, of goed aan dit boek?
- Wat vond je niet leuk, mooi of goed aan dit boek?
- Wat vond je moeilijk of onduidelijk?
- Wat was het onderwerp van het boek?

Vraag het gratis
kennismakingspakket
filosoferen met kinderen aan op
www.filosovaardig.nl/downloads

Nadenken over de steen

Hierna ga je wat dieper in op het personage 'De steen'. Je kunt hierbij deze vragen gebruiken:

- Als de steen een kind zou zijn, wat voor type zou hij dan zijn?
- De steen leek steeds hetzelfde, maar zijn omgeving was anders. Wat heeft hij allemaal meegemaakt?
- De steen leek steeds hetzelfde, maar mensen zagen steeds iets anders in hem. Wat zagen ze allemaal in hem?
- De steen leek steeds hetzelfde, maar veranderde toch. Wat werd anders aan hem?
- Is alleen zijn uiterlijk veranderd? Of ook zijn innerlijk?

Nadenken over verandering

Vertel:

De steen is door de jaren heen dus toch veranderd. Er heeft misschien wel mos op hem gegroeid, iemand heeft er misschien 'Flaviana was hier' opgeschreven of 'Roos houdt van Yaser' en op de rotonde werd de steen zwart van de uitlaatgassen.

Je zou denken dat een steen niet verandert, maar dus toch wel. Denk eens na. Zou er iets bestaan wat nooit verandert?

Schrijf het voor de jongste op en maak er een simpel en snel tekeningetje bij.

Laat de kinderen even in stilte nadenken. Wat oudere kinderen kun je een tekening laten maken van hetgeen ze bedenken. Als je in de kring zit, kunnen ze het zitvlak van hun stoel even als tafelblad gebruiken. Werk je met groep 1, dan laat je vertellen wat ze bedachten. Je schrijft vervolgens voor hen het woord op een briefje. Maak er ook snel een tekeningetje bij. Dat is handig voor de volgende oefening. Werk je met een klein groepje, laat de kinderen dan eventueel twee of meer dingen verzinnen. Elk op een apart briefje.

Dan ga je een voor een de voorbeelden op de briefjes bespreken. Kunnen deze dingen echt niet veranderen? Of toch wel? En wat verandert er dan precies? Wat verandert er niet?

Werkvorm Baas boven baas

Leg alle briefjes in het midden van de kring. Bekijk ze even. Wat verandert het meest? Wat verandert het minst? Laat de kinderen de briefjes op een volgorde leggen in een orde van minste verandering naar meeste verandering.

Afronden

Keer in de afronding weer terug naar de steen. Denk met de kinderen na over de toekomst. Hoe zou het over 100 jaar met de steen gaan?

Tekenopdracht

Laat de kinderen een tekening maken van waar de steen over 100 jaar staat en hoe hij er dan uitziet.

Wist je dat?

Deze download heeft als titel 'Alles stroomt'. Dit is een uitspraak van de filosoof Heraclitus (ca.530-475 v. Chr) . In het Grieks Panta Rhei. De gedachte achter deze uitspraak is dat alles op de wereld telkens in beweging is: alles verandert voortdurend, ofwel: alles stroomt. Hij zei ook wel: je kunt niet twee keer in dezelfde rivier stappen.

Vraag het gratis
kennismakingspakket
filosoferen met kinderen aan op
www.filosovaardig.nl/downloads